

Cvičení z rodinného práva

**Prof. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.
Mgr. Martin Kornel, Ph.D.**

2021/2022

SYLABUS VI

**Náhradní rodinná péče o dítě.
Ústavní a ochranná výchova.**

A. TEORETICKÁ ČÁST

Není nutné písemné zpracování.

Nastudujte zákon a učebnici tak, abyste byli schopni odpovědět na níže uvedené otázky.

1. Zaobírejte se instituty náhradní (rodinné) péče jako náhradní v pravém slova smyslu k rodině původu dítěte.
2. Jaké mírnější intervence do rodiny původu dítěte znáte? Co je to test poměrnosti?
3. Co se rozumí pojmem „sanace“ rodiny?
4. Který orgán může odebrat dítě z rodiny?
5. Odlište jednotlivé instituty náhradní (rodinné) péče dle jejich podstaty a účelu.
6. Zabývejte se problémem „nevymahatelnosti“ výživného po rodičích, resp. prarodičích dítěte.
7. Vysvětlete financování pěstounské péče. Kde je upraveno?
8. Jakou roli hraje ve věci OSPOD a jak může rozhodnout soud ve věci práv a povinností pečujících osob?
9. Ve kterých situacích může dojít k jmenování poručníka?
10. Jaké předpoklady musí splňovat osoba poručníka? Které osoby jsou nejvhodnější?
11. Jak lze novorozenci zajistit úplnou náhradní rodinu?
12. Jaké předpoklady musí být splněny pro osvojení?
13. Zvláště se zaměřte na problematiku souhlasu rodičů (přímý, tzv. blanketový), jejich odvolání apod. a souhlasu osvojence.
14. Jak je tomu v případě nezletilého rodiče?
15. Ve kterém okamžiku lze konstatovat, že se nevyžaduje souhlas rodičů s osvojením jejich dítěte? Kdo o této otázce rozhodne?
16. Kdo zprostředkovává osvojení? Kdy není zprostředkování třeba?
17. Jaké předpoklady musí být splněny na straně osvojitele? Smí osvojit „osamělá osoba“?
18. Kterým okamžikem dochází k osvojení? Co je důsledkem?

19. Odlište ústavní a ochranou výchovu. Jakými zákony jsou upraveny?

20. Co jsou to zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc? Vysvětlete jejich podstatu a financování.

B. PRAKTICKÁ ČÁST: MODELOVÉ PŘÍKLADY

1. SVĚŘENECTVÍ/PĚSTOUNSTVÍ/PORUČENSTVÍ S OSOBNÍ PÉČÍ

Matka dvou nezletilých dětí utrpěla nedávno vážný úraz, po kterém je *plně invalidní*. Protože je odkázána na vozík a péči svých rodičů Adama a Evy, odstěhovala se i s dětmi do jejich domu, aby jí mohli pomáhat.

Otec dětí není schopen postarat se ani sám o sebe. Často požívá alkoholické nápoje, pracuje jen příležitostně a není možné se na něj spolehnout. Několikrát se stalo, že nevyzvedl děti ze školky a namísto toho seděl v místní hospodě. Na výživu dětí *přispívá pouze nepravidelně*. Prohlásil, že se o děti bude starat, až budou větší.

Odpovězte písemně:

1. Jaký návrh soudu musí babička a dědeček dětí učinit, aby mohli o své vnuky osobně pečovat namísto rodičů?
2. Kdy by mohli být babička a dědeček ustanoveni do funkce poručníků s osobní péčí?
3. Jaký vliv by mělo svěření dětí prarodičům na vyživovací povinnost a výkon rodičovské odpovědnosti rodičů? Co byste poradili jako advokáti prarodičům, kdyby byli nemajetní.

Vypracujte písemně:

Petit návrhu na svěření nezletilých dětí do péče prarodičů.

2. OSVOJENÍ V PŘÍPADĚ NÁHRADNÍHO MATEŘSTVÍ - TZV. PŘÍMÉ

Paní Eva, která se léta léčila na *nepłodnost*, se dohodla se svojí *sestrou*, že jí porodí dítě. K oplodnění došlo *per via naturalem* jejím manželem Adamem. Aby se věc „usnadnila“, dala paní Eva své těhotné sestře do porodnice *svůj občanský průkaz*. Nicméně, tento „trik“ byl odhalen. Jako matka novorozence tak byla v *rodném listu dítěte zapsána sestra* paní Evy, Jana.

Záhy po porodu předala Jana Evě a jejímu manželovi Adamovi novorozence a dál se o věc nestarala. Manželé se rozhodli stát právními rodiči novorozence co nejdříve, proto si začali zjišťovat, jaká je právní úprava v této věci.

Odpovězte písemně:

1. Co byste manželům poradili jako advokáti? Co je podstatou tzv. přímého osvojení ve vazbě na náhradní mateřství? Jaké právní kroky musí být učiněny?
2. Jakým způsobem může dát matka, resp. otec souhlas k osvojení svého dítěte? Má nějakou dobu tzv. na rozmyšlenou? Jak dlouho může požadovat své dítě zpět?
3. Jak je tomu s rodičovskou odpovědností a vyživovací povinností rodičů dítěte, které má být osvojeno?

Vypracujte písemně:

Petit návrhu na svěřeni dítěte do a) okamžité péče a na b) osvojení.

3. OSVOJENÍ VE VAZBĚ NA NEZÁJEM ZPROSTŘEDKOVANÉ STÁTEM

Sedmnáctiletá Eva se na letní škole anglického jazyka na Maltě seznámila s dvacetiletým španělským studentem. Po dvoutýdenní známosti se s ním začala stýkat také intimně. Po návratu zjistila, že je těhotná a že na umělé přerušování těhotenství je již pozdě. V dubnu letošního roku se jí *narodil syn*. Vzhledem k tomu, že Evě se nepodařilo získat žádné bližší kontaktní údaje na biologického otce, *nebylo otcovství* k jejímu synovi *určeno* ani souhlasným prohlášením, ani rozhodnutím soudu.

Eva si *syna z porodnice nevzala*. Své stanovisko odůvodnila tím, že není schopna se o něj starat a rovněž nechce svým rodičům přidělovat starosti. Na dítě se Eva přišla podívat následně pouze jednou, a to až po čtyřech měsících po jeho narození.

Odpovězte písemně:

1. Jak lze docílit, aby se novorozenec dostal co nejrychleji do nové rodiny, pokud o něj Eva skutečně nechce pečovat?
2. Je Eva matkou? Kdy jí přestane „právně“ být?
3. Jak je to s právy dítěte znát svůj původ a s nahlížením do soudního spisu o osvojení a do matriční knihy narození? Pokuste se nalézt relevantní zahraniční judikaturu.

Vypracujte písemně:

Za situace, že si Eva po nabytí zletilosti věc rozmyslela a o dítě chce osobně pečovat,

- a) petit návrhu na určení otcovství, svěřeni dítěte do své péče a stanovení výživného pro dítě,
- b) petit návrhu na stanovení výživného a úhrady nákladů spojených s těhotenstvím a porodem pro sebe (dle § 920 NOZ).